SAMPLE CONTENT

SSC कृतिपत्रिका संच

11 Activity Sheets
With Solutions

Updated as per Reduced Syllabus for Academic Year 2020-2021

Includes
MARCH 2020
BOARD PAPER

• आमोदः (सम्पूर्ण-संस्कृतम्)

STD. X

ENG., MAR. & SEMI ENG. MEDIUM

Target Publications® Pvt. Ltd.

Based on the **New Board Paper Pattern** prescribed by the Maharashtra State Board of Secondary and Higher Secondary Education, Pune - 04

SSC कृतिपत्रिका संच

11 Activity Sheets

With Solutions

आमोदः (सम्पूर्ण-संस्कृतम्)

English, Marathi & Semi English Medium

Salient Features

- Created within the purview of reduced syllabus for the academic year 2020-2021.
- Comprises 11 Activity Sheets with Solutions.
- Activity Sheets are based on the latest paper pattern.
- Includes March 2020 Board कृतिपत्रिका with solution.
- Contains a Detailed Analysis of the कृतिपत्रिका for better understanding of the evaluation format.
- Question-wise break-up of marks is incorporated in the Model कृतिपत्रिका.
- Includes 'Note' for relevant sub-points to frame answers accurately.

Sample Content

Printed at: **India Printing Works,** Mumbai

© [illegible] Publications Pvt. Ltd.
No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, C.D. ROM/Audio Video Cassettes or electronic, mechanical including photocopying; recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher.

Balbharati Registration No.: 2018MH0022

TEID: 1808

P.O. No. 1349

Preface

SSC आमोदः (सम्पूर्ण-संस्कृतम्) कृतिपत्रिका संच is the final step designed to facilitate thorough preparation for the students appearing for the SSC Board Examination.

The book includes **11 Activity Sheets with their Solutions**. These Activity Sheets have been prepare as per the New Paper Pattern. In light of current pandemic, the reduction of syllabus for the academic year 2020-2021 proposed by Maharashtra State Board of Secondary and Higher Secondary Education is taken into consideration while preparing each model कृतिपत्रिका. The Model **Answer Papers** offer a comprehensive solution for every question and ensure that the students don't encounter any problem while solving the paper.

The book also contains a **Detailed Analysis** of the कृतिपत्रिका so as to make it easy for the students to understand the latest evaluation format. '**Notes**' are provided at relevant touch points in the Model Answer Papers to aid students in recognising and understanding this Examination.

The book also includes Board कृतिपत्रिका of March 2020. The purpose of adding March 2020 Board कृतिपत्रिका is that, students must be aware of the type of questions asked in the latest Board exam. The questions based on reduced syllabus for academic year 2020-21 have been marked with ® symbol in March 2020 कृतिपत्रिका.

We have also provided the details of the **reduced syllabus** in the book through QR code below the index. This is to enable the students to understand their reduced syllabus and be better prepared for their upcoming Board Exam.

As the old adage goes, 'Practice makes a man perfect', students will find ample कृतिपत्रिकाs here, to ensure complete preparation for the final examination. We believe this कृतिपत्रिका संच will prove to be instrumental in achieving success at the Board Examination.

The journey to create a complete book is strewn with triumphs, failures and near misses. If you think we've nearly missed something or want to applaud us for our triumphs, we'd love to hear from you.

Please write to us at: mail@targetpublications.org

We wish the students all the best for their examinations.

Yours faithfully,
Publisher

Edition: Second

Disclaimer

This reference book is transformative work based on textual contents published by Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune. We the publishers are making this reference book which constitutes as fair use of textual contents which are transformed by adding and elaborating, with a view to simplify the same to enable the students to understand, memorize and reproduce the same in examinations.

This work is purely inspired upon the course work as prescribed by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune. Every care has been taken in the publication of this reference book by the Authors while creating the contents. The Authors and the Publishers shall not be responsible for any loss or damages caused to any person on account of errors or omissions which might have crept in or disagreement of any third party on the point of view expressed in the reference book.

© reserved with the Publisher for all the contents created by our Authors.

No copyright is claimed in the textual contents which are presented as part of fair dealing with a view to provide best supplementary study material for the benefit of students.

Sample Content

Index

	Page No.
Marking Scheme	1
Detailed Analysis of कृतिपत्रिका	4

No.	Subject	Test	Page No.	
			कृतिपत्रिका	Model Answers
1.	आमोदः (सम्पूर्ण-संस्कृतम्)	1	13	101
		2	21	115
		3	28	123
		4	[illegible]	132
		5	44	141
		6	52	150
		7	60	159
		8	68	167
		9	76	176
		10	84	185
		Board कृतिपत्रिका March 2020	92	193

Note: For गद्य and पद्य विभाग कृतिः for माध्यमभाषया उत्तरत, सरलार्थ-लेखनम् and षष्ठः विभागः - अनुवादकौशलम् questions in अपठितम्, we have provided the model answers in English as well as in Marathi language.

Scan the adjacent QR code to download the Reduced / Non-Evaluative Portion for the upcoming board exam of academic year 2020-21.

Sample Content

कृतिपत्रिकायाः प्रारूपम्

समयः होरात्रयम् **गुणाङ्काः- ८०**

प्रथमः विभागः- सुगमसंस्कृतम्। (८)

१. अ. **चित्रं दृष्ट्वा नामानि लिखत। (५ तः ४) (केवलं दशमीकक्षा – चित्रपदकोषतः।)** $१ \times ४ = ४$

१) ☐ २) ☐ ३) ☐ ४) ☐ ५) ☐

आ. **सङ्ख्याः अक्षरैः / अङ्कैः लिखत। (३ तः २)** (पृ. क्र. ७ आधारेण) $१ \times २ = २$

इ. **समय–स्तम्भमेलनं कुरुत।** (पृ. क्र. ४, ५ आधारेण) $\frac{१}{२} \times ४ = २$

द्वितीयः विभागः- गद्यम्। (२०)

२. अ. **गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत।** (८०-१०० शब्दयुक्तः गद्यांशः दातव्यः) **७**

आ. **गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत।** **७**

कृतयः –

१. **अवबोधनम्। (४ तः ३)** $१ \times ३ = ३$

क) उचितं कारणं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।/

उचितं पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत। (रिक्तस्थानद्वयं प्रष्टव्यम्) $\frac{१}{२} \times २$

ख) कः कं वदति?

ग) पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत।

घ) वाक्यं पुनर्लिखित्वा सत्यम्/असत्यम् इति लिखत।

च) एषः गद्यांशः कस्मात् पाठात् उद्धृतः?

छ) अमरकोषात् शब्दं योजयित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।

२. **शब्दज्ञानम्। (३ तः २)** २

क) २ धातुसाधित अव्यये/विभक्त्यन्तपदे चित्वा लिखत। $\frac{१}{२} \times २$

ख) प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (अधोरेखनम् आवश्यकम्) १×१

ग) विशेषणं-विशेष्यम् (कृतयः - मेलनं कुरुत/चयनं कुरुत/चतुर्थपदं लिखत।) $\frac{१}{२} \times २$

घ) सन्धिः।

(पूर्वपदं लिखत = $\frac{१}{२} \times २$, उत्तरपदं लिखत $\frac{१}{२} \times २$, विग्रहं लिखत १×१, चतुर्थपदं लिखत १×१)

च) लकारं लिखत। (अधोरेखनम् आवश्यकम्) १×१

३. **पृथक्करणम्।** $\frac{१}{२} \times ४ = २$

क) क्रमेण योजयत। **(गद्यांशः अ)**

अथवा

ख) रेखाचित्रं पूरयत। (जालरेखा/वृक्षरेखा/प्रवाहि-जालम्/स्तम्भपूरणम्/शब्दपेटिका) **(गद्यांशः आ)**

इ. **माध्यमभाषया सरलार्थं लिखत। (२ तः १)** $१ \times ४ = ४$

(नाट्यस्तबकः, नदीसूक्तम्।)

Sample Content

ई. **माध्यमभाषया उत्तरं लिखत। (२ तः १) (केवलं स्वाध्यायाधारितम्।)** २ × १ = **२**

तृतीयः विभागः- पद्यम्। (१८)

३. **अ.** **पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत।** (८-१२ पङ्क्तयः प्रष्टव्याः।) **४**

१. **पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टे कृती कुरुत। (३ तः २)** २

क. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत।

ख. पद्यांशतः विशेषणं चिनुत। (कृतयः- मेलनं कुरुत/चयनं कुरुत/चतुर्थपदं लिखत।) १/२ × २ = १

ग. सन्धिः। (पूर्वपदं लिखत १/२ × २, उत्तरपदं लिखत १/२ × २, विग्रहं लिखत १ × १, चतुर्थपदं लिखत १ × १) १

२. अ. रेखाचित्रं पूरयत। (जालरेखा/वृक्षरेखा/प्रवाहि जालम्/स्तम्भपूरणम्/शब्दपेटिका) २

आ. माध्यमभाषया उत्तरं लिखत। **(२ तः १)** (केवलं स्वाध्यायाधारितम्।) २ × १ = **२**

इ. **पद्ये शुद्धे पूर्णे च लिखत। (क, ख तः १, ग, घ तः १)** **६**

१. क) ४ पङ्क्तियुतं पद्यम् अथवा ख) ४ पङ्क्तियुतं पद्यम् ४

२. ग) २ पङ्क्तियुतं पद्यम् अथवा घ) २ पङ्क्तियुतं पद्यम् २

ई. **अन्वयं पूरयत।** (सूक्तिसुधातः तथा युग्ममालातः एव अन्वयः प्रष्टव्यः कि[illegible]ु श्लोकः [illegible] दातव्यः।

४ रिक्तस्थानानि भवेयुः।) १/२ × ४ = **२**

उ. **माध्यमभाषया सरलार्थं लिखत। (३ तः २)** (वाचनप्रशंसा/मानवताधर्मः) २ × २ = **४**

चतुर्थः विभागः- लेखनकौशलम्। (९)

४. **अ.** **धातूनाम् अव्ययानां च उपयोगं कृत्वा वाक्यनिर्माणं कुरुत। (६ तः ४)** **४**

(३ धातवः, ३ अव्ययानि दातव्यानि।) (विशिष्टविभक्तेः उपयोगः आवश्यकः।)

अथवा

संस्कृतानुवादं कुरुत। **(६ तः ४)** (पूर्वपरिचित-चित्रपदकोषस्य शब्द-धातुसङ्ग्रहस्य च आधारेण ४-६ शब्दात्मकानि वाक्यानि प्रष्टव्यानि।)

आ. **५/७ वाक्यात्मकं निबन्धं लिखत। (३ तः १)**

निबन्धः- मम प्रियः उत्सवः/खगः/कविः/नेता/पुस्तकम्/प्रिया भाषा/भारतीयं प्रसिद्धं स्थलम्। **५**

अथवा

साहाय्यक शब्दानाम् आधारेण ५-७ वाक्यात्मकं चित्रवर्णनं कुरुत।

पञ्चमः विभागः- भाषाभ्यासः। (१७)

५. **अ.** **तालिकापूर्तिं कुरुत।** **८**

१. नामतालिका। **(६ तः ४)** १/२ × ४ =

२. सर्वनामतालिका। **(६ तः ४)** १/२ × ४ = २

३. क्रियापदतालिका। **(६ तः ४)** (१, ४, ६, १० गणतः, तथा अस्, कृ) १/२ × ४ =

Sample Content

(लट्/लङ्/लोट्/विधिलिङ्/लृट् इति लकारतः केऽपि ३ प्रष्टव्याः।)

४. धातुसाधित-विशेषण-तालिका। **(६ तः ४)** (पृ. क्र. ७८) $\frac{१}{२} \times ४ =$ २

आ. निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत। (४ तः ३) **९**

१. योग्यं रूपं लिखित्वा रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत। **(५ तः ३)** १ × ३ = ३
(सङ्ख्यावाचक-क्रमवाचक-आवृत्तिवाचकानाम् आधारेण ५ वाक्यानि।)

२. समासानां तालिकापूर्तिं कुरुत। **(५ तः ३)** १ × ३ = ३

३. समानार्थकशब्दान्/विरुद्धार्थकशब्दान् लिखत। **(५ तः ३)** १ × ३ = ३

४. सूचनानुसारं कृतीः कुरुत। **(५ तः ३)** १ × ३ = ३

- क) वाच्यपरिवर्तनम्। (केवलं लट्लकारः तथा क्त/क्तवतु - प्रत्ययाधारितम्।)
- ख) त्वान्त/ल्यबन्त-अव्ययं निष्कासयत।
- ग) स्म निष्कासयत।
- घ) 'त्वं' स्थाने 'भवान्/भवती' अथवा 'भवान्/भवती' स्थाने 'त्वं' योजयत।
- च) वचनं/लकारं परिवर्तयत।
- छ) णिजन्तं कुरुत/ निष्कासयत।

षष्ठः विभागः- अपठितम्। (८)

६. अ. गद्यांशं पठित्वा कृतीः कुरुत। (६ तः ४) **४**

(६०-८० शब्दयुतः सरलः गद्यांशः दातव्यः) १ × ४

१. पूर्णवाक्येन उत्तरत।

२. प्रातिपदिकं लिखत। (शब्दद्वयम् आवश्यकम्) $\frac{१}{२} \times २$

३. वाक्यं पुनर्लिखित्वा सत्यम्/असत्यम् इति लिखत।

४. माध्यमभाषया सरलार्थं लिखत। (वाक्यांशतः १ वाक्यं दातव्यम्।)

५. विभक्त्यन्तपदम्/अव्ययम्/क्रियापदं चित्वा लिखत च।

६. कारकपरिचयं कुरुत। (उपरेखाङ्कनम् आवश्यकम्।)

आ. १. पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टे कृती कुरुत। (अवबोधनाय १ अथवा २ पद्यांशे दातव्ये।) **४**

१. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत। (२ तः १) १

२. विशेषण-विशेष्य सम्बन्धः/समानार्थकं शब्दं/विरुद्धार्थकं शब्दं लिखत। (केवलं १) १

आ. २. पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत। (सन्धिविग्रहं कृत्वा पद्यांशः दातव्यः।)(४ रिक्तस्थानानि) २

Sample Content

Detailed Analysis of कृतिपत्रिका

संस्कृत - आमोदः

अवधिः होरात्रयम्। **गुणाङ्काः ८०**

प्रथमः विभागः- सुगमसंस्कृतम्। (८)

प्रथमः विभागः – This section checks students' Sanskrit vocabulary.

प्रथमः विभागः – ह्या विभागात विद्यार्थ्यांच्या संस्कृत शब्दसंपदेचे ज्ञान तपासले जाते.

प्र.१. अ. चित्रं दृष्ट्वा नामानि लिखत।(५ तः ४) (४)

In this question, any five pictures from pages 1-3 of Std. Xth textbook will be asked. Students should understand, memorise and practise identifying pictures along with their Sanskrit names. This question will be asked with an option to solve 4 pictures out of 5.

या कृतीमध्ये इयत्ता दहावीच्या पाठ्यपुस्तक पृष्ठ क्र. १-३ वरील कोणतीही पाच चित्रे विचारली जातील. याकरता, सर्व चित्रांचे संस्कृत नावासहित नीट आकलन करावे व उत्तम सराव करावा. या प्रश्नामध्ये ५ चित्रांपैकी ४ चित्रांची अचूक उत्तरे लिहावीत.

आ. सङ्ख्याः अक्षरैः / अङ्कैः लिखत। (३ तः २) (२)

In this question, students are supposed to write any 2 numbers out of 3 correctly in Sanskrit. Refer to the सङ्ख्या topic from सुगमसंस्कृतम् of Std. IXth. Drill it well by saying Sanskrit सङ्ख्या in daily usage and undertake writing practice for obtaining these easy marks.

या कृतीमध्ये विद्यार्थ्यांनी तीनपैकी कोणत्याही दोन संख्या अक्षरात वा अंकात संस्कृतमध्ये अचूकपणे लिहिणे अपेक्षित आहे. यासाठी, इयत्ता ९वी च्या सुगमसस्कृतम्च्या प्रारंभी असलेल्या संख्या या घटकाचा अभ्यास करावा. दैनंदिन बोलीभाषेत या संस्कृत संख्यांचा वापर केल्यास, तसेच लेखनाचाही सराव केल्यास हे गुण सहज मिळतील.

इ. समय-स्तम्भमेलनं कुरुत। (२)

Here match the timings in numbers to their word forms. Study pages 4 and 5 of Std. Xth textbook. Memorise and say समय in Sanskrit in daily verbal usage.

येथे अक्षरात दिलेल्या वेळेची अंकात दिलेल्या वेळेबरोबर अचूक जोडी जुळवा. इयत्ता १० वी च्या पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्र. ४ व ५ चा अभ्यास करा. बोलीभाषेत संस्कृतमध्ये वेळ सांगण्याचा प्रयत्न केल्यास व लेखनाचा सराव केला असता, हे गुण मिळवणे सोपे होईल.

द्वितीयः विभागः- गद्यम्। (२०)

प्र.२. अ./आ.गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत। (७)
(७)

द्वितीयः विभागः – The second section of prose includes two different passages. Read the following passages carefully and answer the following questions. कृति's of अवबोधनम्, शब्दज्ञानम्, पृथक्करणम् will be asked based on it. This is to check the students' comprehension of that passage as well as grammar.

Sample Content

द्वितीयः विभागः – द्‌वितीय विभागात दोन वेगळे परिच्छेद असतील. यावर आधारित अवबोधनम्, शब्दज्ञानम् व पृथक्करणम् या कृती विचारल्या जातील. याद्‌वारे विद्यार्थ्यांचे संबंधित गद्याचे आकलन व व्याकरणज्ञान तपासले जाईल.

१. **अवबोधनम्।** (४ त: ३) (३)

From the given types of कृति's, any 4 will be asked in the examination. Students must attempt any 3. Each कृति carries 1 mark.

खाली दिलेल्या कृतीपैकी कोणत्याही ४ कृती विचारल्या जातील त्यांपैकी कोणत्याही ३ कृती सोडवणे. प्रत्येकी एक गुणाची कृती असेल.

क. उचितं कारणं/पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।

Here, students are supposed to choose correct reason or correct alternative related to a sentence. Write the sentence again with its answer. Understand all lessons well in advance to solve such कृति's. Make sure to check your answer.

या कृतीमध्ये विद्यार्थ्यांनी विचारलेल्या वाक्यासंबंधी योग्य कारण वा पर्याय निवडणे अपेक्षित आहे. उत्तरासहित दिलेले वाक्य पुन्हा लिहावे. यासाठी सर्व पाठ अगोदरच नीट समजून घ्या. उत्तर लिहिताना पुन्हा खात्री करा.

ख. क: कं वदति?

Write the correct answer by stating who said the given sentence to whom. While answering, use प्रथमा for the answer of who said and use द्वितीया for answer of whom it has been said to.

दिलेले वाक्य कोणी कोणाला उद्देशून म्हटले आहे याचे अचूक उत्तर लिहावे. उत्तर लिहिताना जो म्हणतो/बोलतो तो शब्द प्रथमेत व ज्याला बोलतो तो शब्द द्वितीयेत लिहावा.

ग. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत।

Answer the given question in a complete sentence.

विद्यार्थ्यांनी परिच्छेदातूनच योग्य उत्तर शोधावे. उत्तर लिहिताना, प्रश्नार्थी शब्दाऐवजी मूळ उत्तर लिहावे व वाक्य पुन्हा लिहावे.

घ. वाक्यं पुनर्लिख्य सत्यम्/असत्यम् इति लिखत।

Rewrite the sentence mentioning whether it is true or false. Be careful while answering true or false. Write half 'म्' at the end of सत्यम् and असत्यम्.

दिलेले वाक्य सत्य की असत्य आहे हे लिहून वाक्य पुन्हा लिहावे. सत्य किंवा असत्य लिहिताना काळजी घ्या. सत्यम् व असत्यम् या शब्दांच्या शेवटी येणारा 'म्' हलंत लिहा.

ङ. एषः गद्यांशः कस्मात् पाठात् उद्धृतः?

Read the given passage properly and write the name of the lesson, from which the passage is taken. While writing the name of the lesson, avoid any spelling mistake.

दिलेला परिच्छेद नीट वाचा व ज्या पाठातून दिलेला परिच्छेद घेण्यात आला आहे, त्या पाठाचे नाव लिहा. पाठाचे नाव लिहिताना लेखनचुका टाळाव्यात.

छ. अमरकोषात् शब्दं योजयित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।

Write the synonym in place of the underlined word and rewrite the sentence. Students can easily get this synonym after memorising अमरकोष, given on page 117 of the textbook. Students can practice this type of question by referring to the exercises given below the lessons.

Sample Content

अधोरेखित केलेल्या शब्दाऐवजी दुसरा समानार्थी शब्द लिहून वाक्य परत लिहावे. पाठ्यपुस्तकाच्या पृष्ठ क्र. ११७ वरील अमरकोष पाठ केल्यास विद्यार्थ्यांना ही उत्तरे सहज कळतील. पाठावर आधारित स्वाध्याय सोडवून विद्यार्थ्यांना या प्रश्नाचा उत्तम सराव करता येईल.

२. **शब्दज्ञानम्।** (३ तः २) (२)

From the given types of कृति's, any 3 will be asked in the examination. Student must attempt any 2. Each कृति carries 1 mark.

खाली दिलेल्या कृतींपैकी कोणत्याही ३ कृती विचारल्या जातील त्यांपैकी कोणत्याही २ कृती सोडवणे.

क. धातुसाधित अव्यये/विभक्त्यन्तपदे चित्वा लिखत।

Read the question carefully and write 2 धातुसाधित अव्यये or विभक्त्यन्तपदे as per the question. Keep in mind the respective endings of these terms. For example त्वान्त अव्यय ends in त्वा / ध्वा / ट्वा / ढ्वा / इत्वा / अयित्वा etc.

प्रश्न नीट वाचून धातुसाधित अव्यये वा विभक्त्यन्तपदातील जी विभक्ती विचारली आहे त्याचे उत्तर लिहा. याकरता, संबंधित प्रत्यय लक्षात ठेवा, उदा. त्वान्त अव्ययाच्या शेवटी त्वा / ध्वा / ट्वा / ढ्वा / इत्वा / अयित्वा येत.

ख. प्रश्ननिर्माणं कुरुत।

In this question, students are supposed to write 'wh words' in Sanskrit, in place of the underlined word. All other words from the sentence remain the same. To successfully attempt such a question, students must understand the meaning of the underlined word and use the correct interrogative word respectively.

या कृतीमध्ये, विद्यार्थ्यांनी अधोरेखित शब्दाऐवजी प्रश्नार्थक शब्द लिहिणे अपेक्षित आहे. हा शब्द सोडता, वाक्यातील इतर शब्द तसेच राहतील. याकरता, अधोरेखित शब्दाचा अर्थ समजून घ्यावा व त्यानुसार योग्य प्रश्नार्थक शब्द लिहावा.

ग. विशेषण-विशेष्य-मेलनं कुरुत।

This question deals with the relationship between adjectives and nouns and can be asked through the कृति's of मेलनं कुरुत। (match the column), चयनं कुरुत। (choose the correct word) or चतुर्थपदं लिखत। (Write fourth respective word). Two such questions based on any one कृति will be asked. Remember the rule, the adjective follows case (विभक्ति), number (वचन) and gender (लिङ्ग) of the noun it describes. This helps in solving this question.

विशेषण-विशेष्यावर आधारित हा प्रश्न मेलनं कुरुत। (जोड्या जुळवा.), चयनं कुरुत। (योग्य शब्द निवडा.) किंवा चतुर्थपदं लिखत। (अनुक्रमे योग्य शब्द लिहा.) या कृतींद्वारा विचारला जाऊ शकतो. यांपैकी कोणत्याही एका कृतीवर आधारित असे दोन प्रश्न विचारले जातील. यासाठी, विशेषण व विशेष्य समान लिंग, वचन, विभक्तीत असतात हा नियम लक्षात ठेवल्यास प्रश्न सोडवणे सोपे होते.

घ. सन्धिः।

सन्धि will be asked in the form of the following कृति's of पूर्वपदं लिखत/ उत्तरपदं लिखत/ विग्रहं कुरुत/ चतुर्थपदं लिखत। (i.e.Write the first/second word or Dissolve or Write the fourth word). Answering this without spelling mistakes will earn you 1 full mark. Students must practice dissolving sandhis while studying the lesson itself. This helps students to be familiar with सन्धि and to solve it easily.

पूर्वपदं लिखत/ उत्तरपदं लिखत/ विग्रहं कुरुत/ चतुर्थपदं लिखत। या कृतींद्वारा हा प्रश्न विचारण्यात येईल. लेखनचुका न करता योग्य उत्तर लिहिल्यास गुण मिळतो, म्हणून लिहिताना काळजी घ्या. सर्व पाठांचे आकलन करताना संधी सोडवून समजून घेतल्यास हा प्रश्न सोडवणे सोपे होते.

Sample Content

च. लकारं लिखत।

Here, identify the लकार of the underlined word from the sentence e.g. present tense as लट्लकारः and not as वर्तमानकाळ. Memorise the (प्रत्यय's) endings of all लकार very well. This helps to identify the correct लकार.

या कृतीत वाक्यात अधोरेखित केलेल्या शब्दाचा लकार ओळखून उत्तर लिहावे. उदा. वर्तमानकाळ असल्यास लट्लकारः असे लिहा. याकरता, सर्व लकारांचे प्रत्यय नीट पाठ करा. यामुळे, लकार ओळखणे सोपे होते.

३. पृथक्करणम्। (५)

क. क्रमेण योजयत। (for गद्यांश: अ)

Here, the order of events will be shuffled. Students are supposed to rearrange it and write the new numbers as 1,2,3,4.
Thoroughly reading the lesson will help students to remember the sequence of events.

या कृतीत पाठात आलेल्या घटनांचा क्रम बदललेला असेल. विद्यार्थ्यांनी येथे क्रमाने वाक्ये लिहिणे अपेक्षित आहे. उत्तर लिहिताना वाक्यांचे नवीन क्रमांक १, २, ३, ४ असेच लिहावेत. पाठाचे नियमित वाचन केल्यास पाठातील घटनाक्रम लक्षात ठेवणे सुलभ होते.

ख. रेखाचित्रं पूरयत। (for गद्यांश: आ) (२)

This question includes different types of web-diagrams, such as जालरेखा/वृक्षरेखा/प्रवाहि-जालम्/स्तम्भपूरणम्/शब्दपेटिका. Students can find the correct answers in the passage itself and get marks easily.

या कृतीमध्ये जालरेखाचित्रे समाविष्ट केली आहेत. उदा. जालरेखा / वृक्षरेखा / प्रवाहि-जालम् / स्तम्भपूरणम् / शब्दपेटिका. विद्यार्थी सहज परिच्छेदात उत्तरे शोधू शकतात व योग्य उत्तरासाठी गुण प्राप्त करू शकतात.

इ. गद्यांशं पठित्वा सरलार्थं लिखत। (२ पैकी १) **(४)**

Write the correct meaning of any 1 of the 2 given passages based on the lessons नाट्यस्तबकः and नदीसूक्तम् in the language of your medium. Literal translation is not expected.

नाट्यस्तबक व नदीसूक्तम् या पाठातून गद्यांश देण्यात येतील. विद्यार्थ्यांनी २ पैकी एका परिच्छेदाचा योग्य अर्थ लिहावा. शब्दशः भाषांतर अपेक्षित नाही.

ई. माध्यमभाषया उत्तरं लिखत। (२ पैकी १) **(२)**

Here questions will be asked in Sanskrit. Students should write its answer in the language of their medium. Short introduction, main body and conclusion adhering to the question enhances the answer. Answer any 1 question out of 2.

येथे संस्कृतमध्ये प्रश्न विचारले जातील. छोटी समर्पक प्रस्तावना, मुख्य उत्तर व उत्तराला धरून शेवट याप्रमाणे उत्तर लिहिल्यास ते अधिक आकर्षक ठरेल. दोनपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहावे.

तृतीयः विभागः- पद्यम्। (१८)

तृतीयः विभागः – This question consists of 8-12 line verses. Different कृति's are asked based on it. Poetry for recitation and अन्वयं is specified in the textbook.

तृतीयः विभागः – येथे ८-१२ ओळी असलेल्या श्लोकांचा एक समूह देण्यात येईल. त्यावर आधारित अनेक कृती विचारल्या जातील. पाठ्यपुस्तकात पाठांतराकरता व अन्वयाकरता निवडलेल्या पद्यांची नोंद आहे.

Sample Content

Page no. **8** to **12** are purposely left blank.

To see complete chapter buy **Target Notes** or **Target E-Notes**

Sample Content

आदर्श कृतिपत्रिका – 1

संस्कृत - आमोदः

अवधिः होरात्रयम् **गुणाङ्काः ८०**

प्रथमः विभागः- सुगमसंस्कृतम्। (८)

प्र.१. अ. चित्रं दृष्ट्वा नामानि लिखत। (५ तः ४) ४

१.

२. 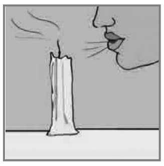

३.

४.

५.

आ. सङ्ख्याः अक्षरैः / अङ्कैः लिखत। (३ तः २) २

१. ७ २. द्विनवतिः ३. ३६

इ. समय-स्तम्भमेलनं कुरुत। २

क्र.	अ	आ
१.	दशाधिक-दशवादनम्	३.५५
२.	पञ्चोन-चतुर्वादनम्	८.२५
३.	चत्वारिंशदधिक-पञ्चवादनम्	१०.१०
४.	पञ्चविंशत्यधिक-अष्टवादनम्	५.४०

द्वितीयः विभागः- गद्यम्। (२०)

प्र.२. अ. गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत। ७

आसीत् सुदासो नाम कश्चिदुद्यानपालः। तस्य तडागे कदाचित् सत्यपि शिशिर-ऋतावेकं पद्मं व्यकसत्, व्योम्नीव बालसूर्यबिम्बम्। सोऽचिन्तयत्, 'अहो महिमा परमात्मनः, यदेतादृशे कालेऽतिशीते विभूषितो मे तडाग एतस्य सरसिजस्य विकासेन। अनेन सरसिजस्य विक्रीयाहं विपुलं धनं प्राप्नुयाम्' इति। एवं सञ्चिन्त्य स तद् विक्रेतुं राजसद्मनः पुरतः स्थितः। अन्तरे तेन मार्गेण कश्चित् श्रीमान् सार्थवाहः समायातः। सोऽवदत्, 'भद्र, भगवान् सुगतः सम्प्रत्येतस्मिन् नगरे वसति। महात्मनस्तस्य पूजार्थमिदं कमलमभ्यर्थये। तत्कियता मूल्येन ददासि?' उद्यानपालोऽब्रवीत्, 'एकेन सुवर्णनाणकेन'। अथ स सार्थवाहः यावत्तत् कमलं क्रेतुमिच्छति, तावदेवापरो धनवान् श्रेष्ठी अपि सुगतदर्शनार्थं गच्छन् तत्र समुपस्थितः। नीरजमूल्यं पृच्छन्तं तं श्रेष्ठिनम् उद्यानपालोऽब्रूत, 'एष महाभाग एकं सुवर्णनाणकं एतस्यार्थे दातुमिच्छति'। श्रेष्ठी अगदत्, 'अहं दश सुवर्णनाणकानि यच्छामि'। सार्थवाहोऽभणत्, 'अहं शतं सुवर्णनाणकानि प्रयच्छामि'। तयोर्विवादं श्रुत्वा सुदासो व्यमृशत् 'यस्य कृते एतौ कमलमेतत् क्रेतुमिच्छतः, नूनं स भगवान् एवाधिकतमं मूल्यं मह्यं दद्यात्' इति।

१. अवबोधनम्। (४ तः ३) ३

क. उचितं कारणं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।

सार्थवाहः सुदासाय शतसुवर्णनाणकानि दातुम् उद्युक्तः यतः ________।

१. सः सुदासात् कमलं क्रेतुम् इच्छति स्म।

२. सः सुदासस्य साहाय्यं कर्तुम् इच्छति स्म।

ख. कः कं वदति?

"एकेन सुवर्णनाणकेन।"

Sample Content

ग. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत।
पद्मं कदा व्यकसत्?

घ. अमरकोषात् शब्दं योजयित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।
विपुलं <u>धनं</u> प्राप्नुयाम्।

२. **शब्दज्ञानम्।** (३ तः २)

क. २ हेत्वर्थक-धातुसाधित-तुमन्त-अव्यये चित्वा लिखत।

ख. मेलनं कुरुत।

	विशेषणम्	**विशेष्यम्**
१)	श्रीमान्	सुवर्णनाणकम्
२)	अधिकतमम्	सार्थवाहः
		मूल्यम्

ग. पूर्वपदं लिखत।

१. व्योम्नीव = ________ + इव।

२. तयोर्विवादम् = ________ + विवादम्।

३. **पृथक्करणम्।** २

क्रमेण योजयत।

१. श्रेष्ठिनः सार्थवाहस्य च विवादः।

२. शिशिर-ऋतौ पद्मस्य विकासः।

३. सुदासः विक्रयणार्थं राजसद्मनः पुरतः स्थि[illegible]

४. सुदासस्य धनप्राप्तेः इच्छा।

आ. **गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत[illegible]** ७

समीरः – आम्। अहम् [illegible]य. आ[illegible] ति [illegible] अर्था[illegible] भारतीय-प्रौद्योगिकी-संस्थानम् इत्यत्र सङ्गणक- अभियान्त्रिकी इति विषयस्य [illegible]त्रः। [illegible] [illegible]त्राः संस्कृतमपि पठितुं शक्नुवन्ति। अष्टाध्यायी इति व्याकरण[illegible] [illegible]यक[illegible] [illegible]थः पाठ्यते तत्र मानव्यविद्याविभागे। अहं संस्कृतव्याकरणं सङ्गणकशास्त्रं च इति [illegible]षयम् अधि[illegible]त्य संशोधनं करोमि। तद्विषयकं शोधनिबन्धं प्रस्तोतुम् अहं परिषदि निमन्त्रितः।

महोदया – [illegible] आ[illegible]! तन्त्र[illegible]नसंस्थायाम्? संस्कृतस्य अध्ययनम्?

महोदयः – महा[illegible]लये [illegible]कृताध्ययनं केवलं कलाशाखायाः छात्राः कुर्वन्ति इत्यासीत् मे मतिः।

समीर[illegible] – तिष्ठतु ता[illegible]। तर्हि अवश्यं मेलयामि मे मित्राणि। एते सर्वेऽपि परिषदि सहभागिनः।

प्रस[illegible] – ([illegible] आगत्य) नमस्ते। अहं रसायनशास्त्रस्य छात्रः। प्राचीनभारतीयरसायनशास्त्रम् इति मम संशोधनक्षेत्रम्। तद्विषयकाः ग्रन्थाः संस्कृतभाषया लिखिताः। शालायां यद् संस्कृताध्ययनं कृतं तस्य उपयुक्तताम् अहम् अधुना अवगच्छामि।

लीना – अहमपि भाषाशास्त्रम् अधीत्य बेङ्गलुरू इत्यत्र सॉफ्टवेअर-क्षेत्रे भारतीयभाषाविश्लेषिकारूपेण कार्यं करोमि। संस्कृतस्य ज्ञानम् आधुनिकभारतीय-भाषाणां विश्लेषणे अतीव साहाय्यकरं भवति इति मे अनुभवः।

तनुजा – पार्श्वनिवेदनम् इति मे व्यवसायः।

१. **अवबोधनम्।** (४ तः ३) ३

क. उचितं पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत।

१. एते सर्वेऽपि ________ सहभागिनः। (परिषदि / कार्यशालायाम्)

२. तद्विषयकाः ग्रन्थाः ________ लिखिताः। (संस्कृतभाषया / मराठीभाषया)

ख. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत।
समीरः किम् अधिकृत्य संशोधनं करोति?

Sample Content

ग. वाक्यं पुनर्लिखित्वा सत्यम्/असत्यम् इति लिखत।
मानव्यविद्याविभागे अष्टाध्यायी इति गणितशास्त्रविषयकः ग्रन्थः पाठ्यते।

घ. एषः गद्यांशः कस्मात् पाठात् उद्धृतः?

२. **शब्दज्ञानम्।** (३ तः २) २

क. प्रश्ननिर्माणं कुरुत।
प्रसादेन संस्कृतस्य अध्ययनं <u>शालायां</u> कृतम्।

ख. उत्तरपदं लिखत।
१. सर्वेऽपि = सर्वे + _______ ।
२. इत्यासीत् = इति + _______ ।

ग. लकारं लिखत।
छात्राः संस्कृतमपि पठितुं <u>शक्नुवन्ति</u>।

३. **पृथक्करणम्।** २

स्तम्भपूरणं कुरुत।

विश्वसंस्कृत-परिषदि सहभागिनः जनाः	
समीरः	____________ ।
____________	रसायनशास्त्रच्छात्रः
लीना	____________ ।
____________	पार्श्वनिवेदिका

इ. **माध्यमभाषया सरलार्थं लिखत।** (२ तः १) ४

१. शक्रः - (आत्मगतम्) किं नु खलु अहं वदामि? यदि दीर्घायुर्भवेति वदेयम् दीर्घायुर्भवेत्। यदि न वदेयं मूढ इति मां परिभवति। तस्माद् उभयं परिहृत्य किं नु खलु भाषे? भवतु, दृष्टम्। (प्रकाशम्) भोः कर्ण, सूर्य इव, चन्द्र इव, हिमवान् इव, सागर इव तिष्ठतु ते यशः।

कर्णः - भगवन्, किं न उक्तम् दीर्घायुर्भवेति? अथवा यदुक्तं तदेव शोभनम्। यतः हतेषु देहेषु गुणाः ध्रियन्ते। भगवन्, किमिच्छसि? किमहं ददामि?

२. सूतः - मुक्ताः प्रग्रहाः। अवतरतु आयुष्मान्।

दुष्यन्तः - (अवतीर्य) सूत, विनीतवेषेण प्रवेष्टव्यानि तपोवनानि नाम। इदं तावत् गृह्यताम्। (इति सूतस्याभरणानि धनुश्चोपनीय) सूत, यावदाश्रमवासिनः दृष्ट्वाऽहमुपावर्ते तावदार्द्रपृष्ठाः क्रियन्तां वाजिनः।

सूतः - तथा। (इति निष्क्रान्तः।)

ई. **माध्यमभाषया उत्तरं लिखत।** (२ तः १) २

१. धरित्र्याः उपदेशं मनसि निधाय पृथुवैन्यः किं किम् अकरोत्?

२. ज्ञानग्रहणविषये शङ्कराचार्याणां किं मतम्?

<u>तृतीयः विभागः- पद्यम्। (१८)</u>

प्र.२. अ. **पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत।** ४

> प्रथमवयसि पीतं तोयमल्पं स्मरन्तः
> शिरसि निहितभारा नारिकेला नराणाम्।
> ददति जलमनल्पास्वादमाजीवितान्तं
> न हि कृतमुपकारं साधवो विस्मरन्ति।।

Sample Content

यत्र विद्वज्जनो नास्ति श्लाघ्यस्तत्राल्पधीरपि।
निरस्तपादपे देशे एरण्डोऽपि द्रुमायते।।

यदा किञ्चिज्ज्ञोऽहं द्विप इव मदान्धः समभवं
तदा सर्वज्ञोऽस्मीत्यभवदवलिप्तं मम मनः।
यदा किञ्चित्किञ्चिद् बुधजनसकाशादवगतं
तदा मूर्खोऽस्मीति ज्वर इव मदो मे व्यपगतः।।

वैद्यराज नमस्तुभ्यं यमराजसहोदर।
यमस्तु हरति प्राणान् त्वं तु प्राणान् धनानि च।।

१. पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टे कृती कुरुत। (३ तः २) २

क. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत।

साधवः किं न विस्मरन्ति?

ख. पद्यांशात् विशेषणं चित्वा लिखत।

१. _______ अल्पधीः।

२. _______ देशे।

ग. चतुर्थपदं लिखत।

किञ्चिज्ज्ञोऽहम् : किञ्चिज्ज्ञः + अहम् :: मूर्खोऽस्मि : _______।

२. पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत। २

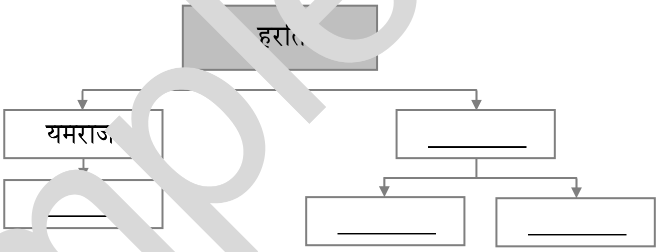

आ. माध्यमभाषया उत्तरं लिखत। (२ तः १) २

१. वाचनम् उपकारकं कथम् इति स्पष्टीकुरुत।

२. “न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः।” इति सूक्तिं स्पष्टीकुरुत।

इ. पद्ये शुद्धे पूर्णे च लिखत। (क, ख तः १, ग, घ तः १) ६

१. क. कं संजघान .... शीतम्।। **अथवा** ख. विद्या .... पशुः।। ४

२. ग. तावद् .... यथोचितम्।। **अथवा** घ. राक्षसेभ्यः .... पण्डितः।। २

ई. अन्वयं पूरयत। २

कर्षकः _______ आसाद्य यादृशं _______ वपते (तादृशं फलं लभते)। (तथैव मनुष्यः) _______ वा दुष्कृते वा अपि _______ फलं लभते।

Sample Content

उ. माध्यमभाषया सरलार्थं लिखत। (३ तः २) **४**

१. शीलं सद्गुणसम्पत्तिः ज्ञानं विज्ञानमेव च।
उत्साहो वर्धते येन वाचनं तद् हितावहम्।।

२. यथैव सकला नद्यः प्रविशन्ति महोदधिम् ।
तथा मानवताधर्मं सर्वे धर्माः समाश्रिताः।।

३. सर्वधर्मान् परित्यज्य भज मानवतां ध्रुवम्।
एषोऽभ्युदयकृत् पन्थाः तथा श्रेयस्करोऽपि च।।

चतुर्थः विभागः- लेखनकौशलम्। (९)

प्र.४. अ. धातूनाम् अव्ययानां च उपयोगं कृत्वा वाक्यनिर्माणं कुरुत। (६ तः ४) **४**

क. गम्-गच्छ् (१ प.प.)
ख. वि + रम् (१ प.प.)
ग. क्रुध् (४ प.प.)
घ. प्रति
च. कृते
छ. विना

अथवा

संस्कृतानुवादं कुरुत।

१. मी फळ्यावर चित्र काढतो.
मैं फलक पर चित्र बनाता हूँ।
I draw a picture on the board.

२. रियाने गोड आंबा खाल्ला.
रिया ने मीठा आम खाया।
Riya ate sweet mango.

३. दोन सिंह मोठ्याने गर्जना करतात.
दो शेर जोर से गरजते हैं।
Two lions roar loudly.

४. प्राणी वनात राहतात.
पशु वन मे रहते हैं।
Animals live in the forest.

५. नेहा, कृपया खाली बस.
नेहा, कृपया नीचे बैठो।
Neha, please sit down.

६. तू खरे बोलले पाहिजेस.
तुम्हें सच बोलना चाहिए।
You should speak the truth.

आ. ५/७ वाक्यात्मकं निबन्धं लिखत। (३ तः १) **५**

१. मम प्रियः नेता।
२. मम प्रियः उत्सवः।
३. मम प्रियः कविः।

Sample Content

अथवा

साहाय्यक–शब्दानाम् आधारेण ५/७ वाक्यात्मकं चित्रवर्णनं कुरुत।

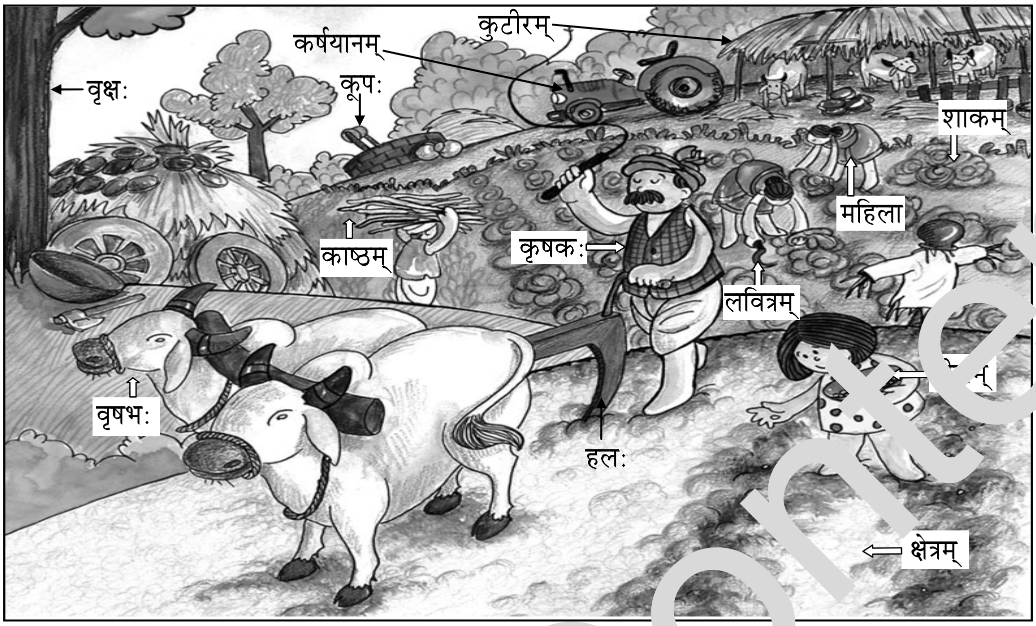

(मञ्जूषा- कर्षति, वपति, तिष्ठति, वहति, कर्तयति)

<u>पञ्चमः विभागः- भाषाभ्यासः। (१६)</u>

प्र.५. अ. तालिकापूर्तिं कुरुत। ८

१. नामतालिका। (६ तः ४) २

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
साधुम्	_______	_______	द्वितीया
_______	_______	नामभ्यः	पञ्चमी
_______	कूप्योः	_______	षष्ठी

२. सर्वनामतालिका। (६ तः ४) २

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तिः
_______	आवाभ्याम्	_______	तृतीया
इदम्	_______	_______	द्वितीया
_______	_______	भवताम्	षष्ठी

३. क्रियापदतालिका। (६ तः ४) २

लकारः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	पुरुषः
लट्	करोति	_______	_______	प्रथमः पुरुषः
लङ्	_______	अदिशेथाम्	_______	मध्यमः पुरुषः
लोट्	_______	_______	पठाम	उत्तमः पुरुषः

Sample Content

४. धातुसाधित-विशेषण-तालिका। (६ तः ४) २

धातुः	क्त	क्तवतु	कृत्याः	शतृ/शानच्
कथ् (१० उ.प.)	कथितः	________	________	कथयन् / कथयमानः
दृश् - पश्य् (१ प. प.)	दृष्टः	________	दृश्यः	________
मन् (४ आ. प.)	________	मतवान्	________	मन्यमानः

आ. निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत। (४ तः ३) ३

१. योग्यं रूपं लिखित्वा रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत। (५ तः ३) ३

क. भवने मम गृहं ________ (७) तले वर्तते। (क्रमवाचकम्)

ख. ________ (३) महिलाः जलमाहर्तुं गच्छन्ति। (सङ्ख्यावाचकम्)

ग. तदपि प्रायः ख्रिस्तपूर्वं ________ (५) षष्ठे वा शतके। (क्रमवाचकम्)

घ. दिनस्य ________ (९) लोकयानम् आगच्छति। (आवृत्तिवाचकम्)

च. रथस्य ________ (७) भुजगयमिताः तुरगाः सन्ति। (सङ्ख्यावाचकम्)

२. समासानां तालिकापूर्तिं कुरुत। (५ तः ३) ३

	समस्तपदम्	विग्रहः	समासनाम
क.	चिन्तामग्ना	चिन्तया मग्ना।	________।
ख.	________	परमः अणुः।	कर्मधारयः।
ग.	मृगशृगालौ	________।	इतरेतर-द्वन्द्वः।
घ.	नीरजम्	नीरे जायते इति।	________।
च.	पन्नगभूषणः	________।	बहुव्रीहिः।

३. समानार्थकशब्दान्/विरुद्धार्थकशब्दान् लिखत। (५ तः ३) ३

१. बद्धः × _____। २. पिता = _____। ३. लक्ष्मीः = _____।

४. गुणः × _____। ५. वार्धक्यम् = _____।

४. सूचनानुसारं कृतीः कुरुत। (५ तः ३) ३

क. [illegible] महाभा[illegible] नाम[illegible]यं जानीमः। (वाच्यपरिवर्तनं कुरुत।)

ख. माता [illegible]र्म्बा पुत्रस्य विवाहविषये चिन्तयति स्म। ('स्म' निष्कासयत।)

ग. भवानपि अपरिचितः एव आसीत्। ('भवान्' स्थाने 'त्वं' योजयत।)

घ. अहं प्रसन्ना भविष्यामि। (लृट् स्थाने लिङ् प्रयोगं कुरुत।)

ङ. शिक्षकः बालकं पाठं पाठयति। (णिजन्तं निष्कासयत।)

षष्ठः विभागः- अपठितम्। (८)

प्र.६. अ गद्यांशं पठित्वा कृतीः कुरुत। (६ तः ४) ४

डॉ. ए. पी. जे. अब्दुलकलाममहोदयः भारतस्य ललामभूतः पुरुषः। तामिलनाडूराज्ये रामेश्वरग्रामे सः अजायत। तस्य परिवारः अल्पधनः। अतः बाल्ये सः परिश्रमैः धनार्जनम् अकरोत्। जनकेन जनन्या च सुसंस्कृतः एषः बालः। बाल्यात् प्रभृति तस्य ईश्वरे नितान्ता श्रद्धा आसीत्। सुखे दुःखे च, निराशायाम् अपि परमेश्वरः अस्माकं मार्गदर्शकः इति तस्य प्रगाढः विश्वासः। सः राष्ट्रपतिपदस्य धुराम् अवहत्। तथापि छात्रप्रियः एषः प्राध्यापकः छात्रेषु एव अधिकम् अरमत। वैज्ञानिकदृष्टिः, तन्त्रज्ञाने उच्चकौशल्यं, समाजस्य कृते कृतज्ञता, छात्रेषु विश्वासः, परमेश्वरे च असीमा श्रद्धा एते तस्य विशेषाः। वयं तस्मिन् नितराम् अभिमानं वहामहे।

१. पूर्णवाक्येन उत्तरत।
कलाममहोदयः कुत्र अजायत?

२. प्रातिपदिकं लिखत।
क. समाजस्य ख. अस्माकम्

३. वाक्यं पुनर्लिखित्वा सत्यम्/असत्यम् इति लिखत।
बाल्यात् प्रभृति तस्य विज्ञाने नितान्ता श्रद्धा आसीत्।

४. माध्यमभाषया सरलार्थं लिखत।
तस्य परिवारः अल्पधनः।

५. गद्यांशात् लङ्-लकारस्य क्रियापदं चिनुत लिखत च।

६. कारकपरिचयं कुरुत।
एषः प्राध्यापकः छात्रेषु एव अधिकम् अरमत।

आ. १. पद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टे कृती कुरुत। ४

सर्वं परवशं दुःखं सर्वम् आत्मवशं सुखम्।
इति मत्वा तु राजेन्द्र स्वयं दासाः तपस्विनः।।

१. पूर्णवाक्येन उत्तरत। (२ तः १) १
क. दुःखं कीदृशम्?
ख. के स्वयं दासाः?

२. विरुद्धार्थकशब्दं लिखत। १
सुखम् × _______ ।

२. पद्यांशं पठित्वा जालरेखाचित्रं पूरयत। २

नास्ति विद्यासमं चक्षुः नास्ति सत्यसमं तपः।
नास्ति रागसमं दुःखं नास्ति त्यागसमं सुखम्।।

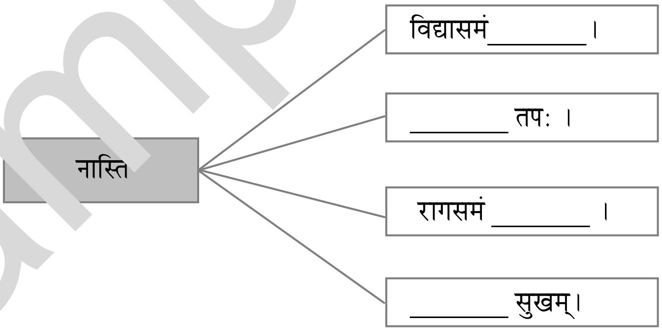

Sample Content

Our other Product Offerings for Std. X

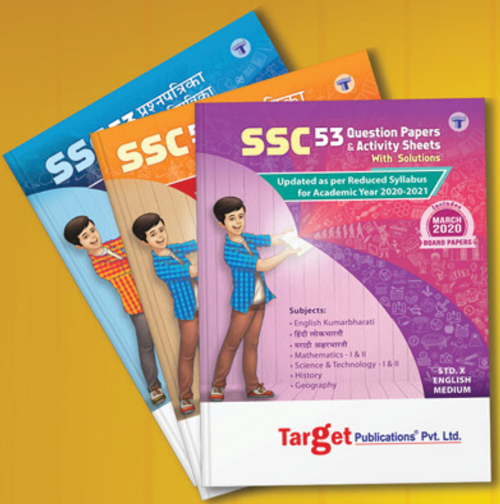

A collection of Model Question Papers & Solutions of Std. X (English / Marathi / Semi Eng. Med.) based on NEW PAPER PATTERN

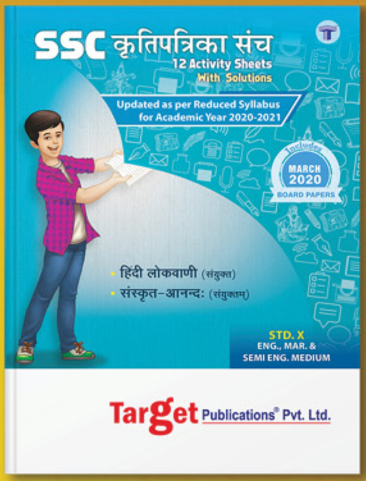

A collection of 6 Question Papers alongwith Solutions each for Std. X - Hindi (50 marks) & Sanskrit (50 marks)

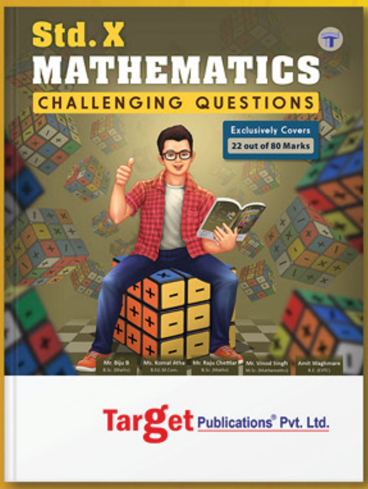

A comprehensive compilation of Challenging Questions & Solutions for SSC Board Examination.

An extensive compilation of the most likely questions for SSC Board.

BUY NOW

Target Publications® Pvt. Ltd.
Transforming lives through learning

Address:
2nd floor, Aroto Industrial Premises CHS,
Above Surya Eye Hospital, 63-A, P. K. Road,
Mulund (W), Mumbai 400 080
Tel: 88799 39712 / 13 / 14 / 15
Website: www.targetpublications.org
Email: mail@targetpublications.org

Subscribe to our channel

Like our page